

állhat meg hogy nem szabad a cselédkönyvbe beírni, ha lopott az illető. Az ilyen cselédeket e helyett a védelem helyett egy időre esetleg egyszer és mindenkorra is *el kellene tiltani a cselédkedéstől*. Ők ugyanis végezhetnek más munkát is, így az egzisztenciájuk ezzel nem ment tönkre, míg a büntetés súlyát mégis megérik. Kötelezően el kellene rendelni ezenkívül a cseléd megvizsgálását, mielőtt szolgálatba lép. Sok nő ugyanis a legveszedelmesebb fertőző betegséggel teli, egyenesen az örömtanyákról lép szolgálatba, ha az odaváló belépése előtt cselédkönyve volt.

Elmondta még dr. Márton József, hogy az ifjúság erkölcsi romlásának megakadályozására eminens fontosságú intézkedésnek tartja, hogy a fiatalkorúakat maguk az üzlettulajdonosok legyenek kénytelenek kiutasítani az örömtanyákról és kocsimákból. Erre nézve szabályrendeletet kell készíteni a városoknak, esetleg pedig a törvényhozás útján, az egész országra kiterjedőleg kell rendezni a kérdést. A mai állapotok azonban már teljességgel tarthatatlanok és föltétlenül erélyes, célravezető intézkedéseket kívánnak.

Jelentettük már, hogy az *Apollo*-színházban Székely Béla vezetésével fiatalkorúak mozija létesül. Csütörtökön délután Jánossy Gyula tanfelügyelő elnöklésével a belvárost ovodában megalakult az *ellenőrző bizottság*, amelynek feladata, hogy a bemutatásra kerülő filmeket előzetesen felülbírálja. A mozitulajdonos kötelezettséget vállalt, hogy a fiatalkorúak számára csak az ellenőrző bizottság által jóváhagyott műsort mutatja be és kijelentette, hogy a felnőttek részére is oly műsort állít össze, amely megfelel a bizottság intencióinak. Az ellenőrző bizottság tagjai az összes szegedi iskolák igazgatói, akik a tanterület egy-egy tagjával helyettesíthetik magukat. A bizottság elhatározta, hogy a tanoncok részére a foglalkozási körükbe vágó ismeretterjesztő előadást tartanak. Az első előadás vasárnap délelőtt lesz, amelyen az „Utazás a föld körül” című Uránia-darabot mutatják be a tanulóknak. A magyarázó szöveget a kegyesrendi főgimnázium egyik tanára olvassa föl. A belépő-díj 50 fillér, a jelentkező tanulók 10 százaléka az előadásokon ingyen vehet részt.

Balogh Károly lemondott a közvéleményezési hivatal vezetéséről.

(Saját tudósítónktól.) A sikertelenül végződött első közvéleményezési rezsim után Somogyi Szilveszter polgármester 1916 március 1-én Balogh Károly tanácsost, a pénzügyi osztály akkori vezetőjét bízta meg a közvéleményezési hivatal vezetésével. Közel egy éve áll Balogh ennek a hivatalnak az élén, amelynek természete a háborús idők változásával lényegesen változott. A közvéleményezési hivatalra ma komoly s hatalmas adminisztrációs munka terhe nehezedik. Az elsőrendű életszükségleti cikkek közül alig van olyan, amely megmaradt volna a szabad forgalomban, úgy, hogy a kereskedői élelmesség számára a közvéleményezési hivatalban mind kevesebb tér marad. Balogh Károlynak egyik legelsőrendű feladata ma már, hogy a kormány egy-egy tagjánál, az Országos Közvéleményezési Hivatalban és a központoknál a szegedi igények minél teljesebb kielégítését kieszakoztassa és hogy minél jobban tökéletesítse azt a rendszert, amellyel az egyes cikkeket a közönséghez juttatja. A szabad forgalomban maradt cikkek legfőbbjének ára maximálva van, köztudomású azonban, hogy a spekuláció letörhetetlenül uralkodik. Nagyon sokan vannak, akik egy-egy cikkért tekintet nélkül a maximálásra minden árat megadnak. Az ilyen igények kielégítésére azonban a városi közvéleményezési hivatal nem vállalkozhatik. Vannak azután cikkek, amelyek ára nincs maximálva, a gyárosoknál kaphatók, de legtöbbször nagyon korlátozott mennyiségben. A spekuláció kezében ezekből is bőven van, nagyon megfontolandó azonban, hogy a városi közvéleményezés megadhat-e értük minden árat.

Nem akarnak ezek a sorok Balogh Károly működésének közvetett kritikája sem lenni. Egyszerűen vázlatos képét akarták adni a közvéleményezési üzem mai működésének és azoknak a korlátozásoknak, amelyekkel igen gyakran találkozott a többi között azért is, mert a közgyűlés nem adott felhatalmazást arra, hogy a jó közvéleményezésre elköltözhessen a hatóság egyelőre például 100—200 ezer

koronát. Ép csütörtöki számunkban említettük meg, hogy a közvéleményezés eddig több mint tíz millió koronát forgalmazott körülbelül 160.000 korona tiszta haszonnal. Bizonyára nagyon kevesen lesznek ebben a városban, akik azon a véleményen vannak, hogy a város haszothajtó foglalkozásnak tekintheti a közvéleményezést, ezzel szemben el kell ismerni, hogy az elért haszon a forgalom oly kis százalékát jelenti, hogy azzal igazán nem drágították a frogalomba hozott cikkeket. Alapos és végleges kritikát Balogh Károly közvéleményezési működéséről csak akkor tudunk majd mondani, ha előttünk áll annak az érdemi munkának minden részlete, amelyet végzett. Bizonyos, hogy jól sáfárkodott, gondos és lelkiismeretes üzletember volt alatta nem mentek veszendőbe áruk. Talán túlzásig vitte az óvatosságot, még nemrég is kínos jelenetek és csoportosulások szemtanúi lehettünk üzletek és rendőrlaktanyák előtt, de ma már ezek is megszűntek.

Ahogy ma látjuk a helyzetet, Balogh Károlyra szükség van a közvéleményezési hivatal élén. Bizonyára ezen a véleményen van a közönség zöme, amelyet ép azért fog kínosan érinteni ez az incidens. Balogh tanácsos csütörtökön a következő levelet intézte a polgármesterhez:

Nagyságos Polgármester Ur! 1916 év március 1-én kelt határozatával a közvéleményezési üzem vezetésével bízott meg. Tisztelettel kérem, méltóztassék engem a közvéleményezési üzem vezetése alól felmenteni. Tisztelettel Balogh Károly.

Érdeklődtünk a tanácsos urnál azok felől az okok felől, amelyek erre az elhatározására birták. A következőket volt szives mondani:

— Azért mondtam le, hogy senkinek se álljak utjában. Tárgyaljanak. Talán így teszek szolgálatot a városomnak. Azt hiszem, ha az én személyem ki van kapcsolva, szabadabban tárgyalhatnak. Talán más jobban tudja csinálni a közvéleményezést mint én. A fontos csak az, hogy a város a lehető leg-

jobban ki legyen szolgálva.

A nyilatkozatból nyilvánvaló, hogy Balogh Szabó Gyula ismeretes indítványa miatt akar távozni a közvéleményezési hivatal éléről. Ez az indítvány ugyanis a benne tervezett hattu tanácsra kívánja átruházni az intézkedésnek és rendelkezésnek azt a jogát, a melyet eddig kizárólag a tanácsos gyakorolt. Kár volt a dolgot annyira elsietni. Az indítványtól még messze az ut a közgyűlési határozatig és Balogh ellen irányuló tendenciája bizonyára nem volt Szabó Gyulának.

HIREK

0000

— A képviselőház ülése. (Budapesti tudósítónktól.) A képviselőház csütörtökön formális ülés tartott. Szász Károly elnök délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a képviselőház ülést. Bemutatta a miniszterelnök átiratát, mely szerint a királyi pár élénk megelégedéssel és örömmel fogadta az országgyűlés hódoló szereteseikívánatát, majd egy másik miniszterelnöki átiratot mutatott be, amely közli, hogy a király gróf Czernin Ottokárt közös külügyminiszterré, báró Burián Istvánt pedig közös pénzügyminiszterré nevezte ki. Végül bemutatta az indítványok és azon interpellációk jegyzékét, amelyekre eddig még választ nem adtak. Gróf Tisza István miniszterelnök több törvényjavaslatot terjesztett be: 1. J. Ferenc József dicső emlékének törvénybeiktatásáról 2. IV. Károly ő felségének királyi avatásáról és megkoronázásáról, 3. a királyi hitlevélnek és az eskü szövegének az országos törvénytárba való iktatásáról és 4. a koronázási ajándék felajánlásáról. Kéri a már kinyomott javaslatokat szétosztani az előzetes tárgyalás céljából az igazságügyi bizottság elé terjeszteni. A miniszterelnök azután még egy javaslatot terjesztett elő: a háború esetére szóló kivételes intézkedésekre vonatkozó 1816. évi IV. törvények kiegészítéséről. A javaslatot az igazságügyi, közoktatási és munkásügyi bizottság elé terjesztik. Sándor János belügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a most dúló háborúban a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítésére, egy pozsonyvármegyei községnek Győr vármegyéhez való csatolásáról. A javaslatot a közigazgatási bizottsághoz teszik át. Teleszky János pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyújtott be a vasúti hadiadóról és a szállítási okiratok bélyegilletékének a felemeléséről. Az elnök ezután felolvastatta az indítványkönyvet, amelybe egy indítvány volt január 5-iki kelttel beírva Rakovszky István részéről, a választójognak a haretéren lévő honpolgárok érdekében való kiterjesztése tárgyában. Az elnök javasolja, hogy az indítvány indokolását a Ház engedje meg. A többség így határozott. Az ülést ezután elnapolták. A legközelebbi ülés január 15-én lesz amelynek napirendjére a következő ülés napirendjének megállapítását tűzték ki.

— A miniszterelnök hazatérése. Budapestről jelentik: Gróf Tisza István miniszterelnök, dr. Teleszky János pénzügyminiszter és báró Ghillány Imre földmívelésügyi miniszter társaságában a marheggi személyvonaton csütörtökön reggel Bécsből ismét Budapestre érkezett. A miniszterelnököt Latino-vits Endre és Keblovsky-Mayer Lajos miniszteri titkárok kísérték.

— A katonai kabinetiroda új főnöke. Bécsből jelentik: Udvari körökből származó értesülés szerint a király a katonai kabinetiroda főnökévé Bolfras helyébe Arz Artur tábornokot fogja kinevezni. A hír még megerősítésre szorul.